

॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ शरीरस्य निचयं संचयं अवस्थितिमिति यावत् ॥ २० ॥ अंतर्गोयमः अंतार्थं गच्छतीति योगात् ॥ २१ ॥ आ

युधिष्ठिर उवाच भगवन् सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ॥ मर्त्यस्य कः सहायो वै पिता माता सुतोगुरुः ॥ ९ ॥ ज्ञातिसंबन्धिवर्गश्च मित्रवर्गस्तथैव च ॥ मृतं शरीरं
मुत्सृज्य काष्ठलोष्टसमं जनाः ॥ १० ॥ गच्छंत्यमुत्र लोकं वै कएनमनुगच्छति ॥ बृहस्पतिरुवाच एकः प्रसूयते राजन्नेक एव विनश्यति ॥ ११ ॥ एकस्तर
तिदुर्गाणि गच्छत्येकस्तु दुर्गतिम् ॥ असहायः पिता माता तथा भ्राता सुतोगुरुः ॥ १२ ॥ ज्ञातिसंबन्धिवर्गश्च मित्रवर्गस्तथैव च ॥ मृतं शरीरं मुत्सृज्य काष्ठलोष्टस
मं जनाः ॥ १३ ॥ मुहूर्तमिव रोदित्वा ततो यांति पराङ्मुखाः ॥ तैस्तच्छरीरमुत्सृष्टं धर्म एको नुगच्छति ॥ १४ ॥ तस्माद्धर्मः सहायश्च सेवितव्यः सदानृभिः ॥ प्राणी
धर्मसमायुक्तो गच्छेत्स्वर्गगतिं परां ॥ १५ ॥ तथैवा धर्मसंयुक्तो नरकं चोपपद्यते ॥ तस्मान्न्यायागतैरर्थैर्धर्मसेवेत पण्डितः ॥ १६ ॥ धर्म एको मनुष्याणां सहायः पा
रलौकिकः ॥ लोभान्मोहादनुक्रोशाद्भयाद्वाप्य बहुश्रुतः ॥ १७ ॥ नरः करोत्यकार्याणि परार्थे लोभमोहितः ॥ धर्मश्चार्थश्च कामश्च त्रितयं जीविते फलं ॥ १८ ॥
एतन्नयमवाप्तव्यमधर्मपरिवर्जितं ॥ युधिष्ठिर उवाच श्रुतं भगवतो वाक्यं धर्मयुक्तं परं हितं ॥ १९ ॥ शरीरनिचयं ज्ञातुं बुद्धिस्तु मम जायते ॥ मृतं शरीरं हि
नृणां सूक्ष्ममव्यक्ततांगतं ॥ २० ॥ अचक्षुर्विषयं प्राप्तं कथं धर्मो नुगच्छति ॥ बृहस्पतिरुवाच पृथिवी वायुराकाशमापो ज्योतिर्मनो तगः ॥ २१ ॥ बुद्धि
रात्मा च सहिता धर्मं पश्यन्ति नित्यदा ॥ प्राणिनामिह सर्वेषां साक्षिभूतानि शानि शं ॥ २२ ॥ एतैश्च सह धर्मोऽपि तं जीवमनुगच्छति ॥ त्वगस्थिमांसं शुकं च शोणि
तं च महामते ॥ २३ ॥ शरीरं वर्जयंत्येते जीवितेन विवर्जितं ॥ ततो धर्मसमायुक्तः प्राप्नुते जीव एव हि ॥ २४ ॥ ततोऽस्य कर्म पश्यन्ति शुभं वायदि वा शुभं ॥ देवताः पं
चभूतस्थाः किंभूयः श्रोतुमिच्छति ॥ २५ ॥ ततो धर्मसमायुक्तः स जीवः सुखमेधते ॥ इह लोके परे चैव किंभूयः कथयामि ते ॥ २६ ॥ युधिष्ठिर उवाच तदर्थं
तं भगवता यथा धर्मो नुगच्छति ॥ एतत्तु ज्ञातुमिच्छामि कथं रेतः प्रवर्तते ॥ २७ ॥

त्मा साक्षी निशेति दिवसस्याप्युपलक्षणं ॥ २२ ॥ एतैः सह धर्मोऽपूर्वरूपो जीवमनुगच्छति ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ ननु भूतसूक्ष्मवत्फलसूक्ष्मावस्थारूपमपूर्वजीवमनुगच्छतु रेतस्तु मूल एव स्थूलतरंकथ
मेनमावृणोति इत्याशङ्कते तदिति ॥ २७ ॥

परलोकमिति शेषः ॥